

Krzysztof Pakos

Systemy wspomaganie zarządzania w wojskowym oddziale gospodarczym

Ekonomiczne Problemy Usług nr 57, 593-601

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF PAKOS

IOiZwP „ORGMASZ” Warszawa

kpkp3@interia.pl

**SYSTEMY WSPOMAGANIA ZARZĄDZANIA
W WOJSKOWYM ODDZIALE GOSPODARCZYM**

Wprowadzenie

Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej z dnia 6 grudnia 2006 r. ustanowiona została koncepcja sformowania Wojskowych Oddziałów Gospodarczych (WOG) w ramach programu pilotażowego, mającego na celu oddzielenie funkcji finansowo-gospodarczych od operacyjno-szkoleniowych. Zgodnie z koncepcją opracowaną w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego WOG realizować będą zadania związane z planowaniem i finansowaniem potrzeb oraz świadczeniem usług na rzecz przydzielonych im na zaopatrzenie jednostek wojskowych, podległych organizacyjnie wszystkim dowództwom rodzajów sił zbrojnych, Dowództwu Garnizonu Warszawa oraz Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej. Wraz z przesunięciem zadań nastąpi jednocześnie przesunięcie odpowiedzialności za ich realizację. WOG odpowiadał będzie za planowanie oraz bezpośrednią realizację zadań zabezpieczenia finansowego i logistycznego, w tym prowadzenie ewidencji ilościowo-wartościowej oraz gospodarki materiałowo-technicznej we wszystkich działach zaopatrzenia określonych rozkazem szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. WOG jest stacjonarną jednostką logistyczną przeznaczoną do realizacji zabezpieczenia logistycznego i finansowego jednostek instytucji stacjonujących w garnizonach oraz biorących udział w szkoleniu poligonowym w swoim rejonie odpowiedzialności.

Tabela 1

Zakres odpowiedzialności dowódcy jednostki wojskowej

Zadania	Zakres odpowiedzialności			
	System obecny	System proponowany		
	Dowódca JW	Dowódca JW	WOG	
Działalność operacyjno-szkoleniowa	x	x		Utrzymanie zdolności bojowej
Generowanie potrzeb	x	x		
Finansowanie potrzeb	x		x	
Zaopatrzenie w środki	x		x	Świadczenie usług
Eksploatacja środków zaopatrzenia	x		x	
Infrastruktura	x		x	
Usługi logistyczne	x		x	
Administracja	x		x	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SG WP Zarząd Planowania Logistyki, podział kompetencji i zadań pomiędzy WOG i jednostkami uczestniczącymi w programie pilotażowym, Warszawa 2008.

1. Zadania Wojskowych Oddziałów Gospodarczych

Głównym zadaniem WOG będzie całościowe zabezpieczenie logistyczne i finansowe jednostek wojskowych wszystkich rodzajów wojsk na terenie całego kraju. Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej sformowane zostały cztery wojskowe oddziały gospodarcze zlokalizowane w czterech miastach, tj. Wrocław, Dęblin, Gliwice, Ustka, które rozpoczęły działalność w ramach programu pilotażowego.¹

Zgodnie z koncepcją systemu logistyczno-finansowego Wojskowe Oddziały Gospodarcze z dniem 1 października 2007 roku stały się dysponentami środków budżetowych trzeciego stopnia, a z dniem 1 stycznia 2008 roku oddziałami gospodarczymi we wszystkich działach zaopatrzenia dla jednostek wojskowych, które zostały im przydzielone na zaopatrzenie zgodnie z planami przydziałów gospodarczych. Wojskowe oddziały gospodarcze realizować mają zakupy: środków bhp i czystości, materiałów eksploatacyjnych i części do zabezpieczenia drobnych napraw sprzętu technicznego, drobnego sprzętu i wyposażenia stacjonarnych warsztatów.

¹ P. Szczepankowski, *Zarządzanie finansami we współczesnych przedsiębiorstwach*, VIZJA Press IT, Warszawa 2009, s. 206.

tów i punktów napraw w garnizonie, niektórych środków do zabezpieczenia działalności bieżącej ambulatoriów, a także wybranych usług outsourcingowych².

WOG w swoich strefach odpowiedzialności realizują zadania związane z planowaniem i finansowaniem potrzeb oraz świadczeniem usług na rzecz jednostek wojskowych podległych organizacyjnie dowództwom rodzajów sił zbrojnych. Zakres odpowiedzialności WOG obejmuje również prowadzenie ewidencji ilościowo-wartościowej oraz prowadzenie gospodarki materiałowo-technicznej³.

WOG jako podstawowe ogniwo w stacjonarnym systemie kompleksowego zabezpieczenia wojsk realizuje zadania w zakresie:⁴

- utrzymania gotowości bojowej i mobilizacyjnej,
- zabezpieczenia materiałowego, technicznego, medycznego,
- zabezpieczenia finansowego, ochrony i obrony obiektów,
- infrastruktury wraz z zabezpieczeniem ppoż., obsługi biurowej,
- zabezpieczenia geograficznego i hydrometeorologicznego,
- zabezpieczenia sprzętu łączności i informatyki,
- zabezpieczenia obiektów szkoleniowych, bhp,
- zadań wynikających z obowiązków państwa gospodarza (HNS),
- współpracy z instytucjami i środowiskami cywilnymi,
- zabezpieczenia działalności duszpasterstwa wojskowego,
- zabezpieczenia transportowego, obsługi prawnej,
- zabezpieczenia logistycznego jednostek łączności stacjonarnej w garnizonach.

2. Systemy wspomagania zarządzania

Technologia informacyjna jest to zespół środków, narzędzi, jak również innych technologii uzupełniających, które służą posługiwaniu się informacją i jej przetwarzaniem⁵.

Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w resorcie obrony narodowej (RON) to zadanie, którego realizacja powinna pozwolić naszej armii, w tym logistyce, sprostać wyzwaniom XXI wieku. Priorytetem obecnie staje się konieczność doskonalenia procesów zarządzania logistyczno-finansowego, a w tym

² Koncepcja oddzielenia w wojskowych jednostkach budżetowych funkcji finansowo-gospodarczych od operacyjno-szkoleniowych, Sztab Generalny WP, Warszawa 2006.

³ Podział kompetencji i zadań pomiędzy WOG i jednostkami wojskowymi uczestniczącymi w programie pilotażowym, SG WP, Warszawa 2008, s. 4.

⁴ Decyzja nr 503/MON Ministra Obrony Narodowej w sprawie wdrożenia programu pilotażowego, Dz.U. MON z 2006 r., nr 22, poz. 293.

⁵ A. Nowicki, *Wstęp do systemów informacyjnych zarządzania*, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2005, s. 93.

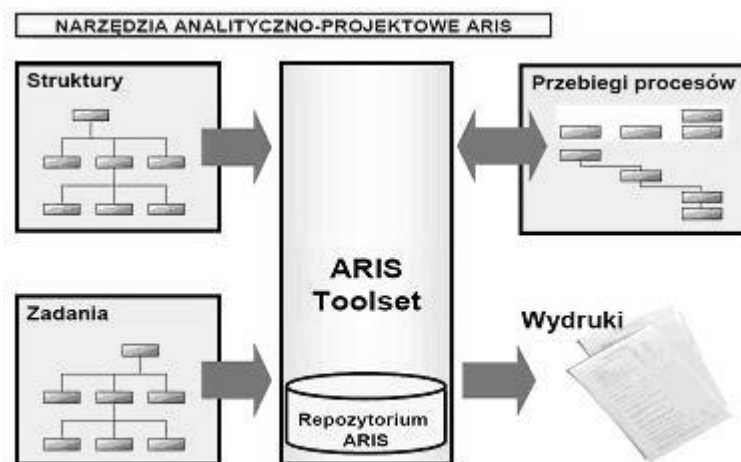
uzyskania przewagi w dostępie do informacji. Informacja ta powinna być zbierana, przechowywana i udostępniana we właściwym czasie, na odpowiednim szczeblu zarządzania z zapewnieniem wymaganego poziomu bezpieczeństwa.

Aktualnie w RON na etapie projektowania, wdrażania i eksploatacji pozostaje kilkanaście systemów informatycznych. Systemy te w bezpośredni lub pośredni sposób związane są z finansami i logistyką. Można je przyporządkować do trzech grup, obejmujących zautomatyzowane systemy wspomaganie dowodzenia i kierowania, informatyczne systemy wspomagające działalność logistyczną oraz informatyczne systemy wspomagające zarządzanie i kierowanie.

Stan informatyzacji zarządzania logistyczno-finansowego wymaga podjęcia odpowiednich działań zmierzających do jego poprawy. W szczególności dotyczy to koordynacji zasadniczych przedsięwzięć informatyzacji: pionu głównego księgowego i logistyki. To właśnie tutaj należy zapewnić spójność pomiędzy poszczególnymi działami: finansowym, materiałowym, technicznym, transportu i ruchu wojsk oraz infrastruktury.

Obecnie w resorcie obrony narodowej, w tym i w logistyce, zachodzi pilna potrzeba zintensyfikowania prac umożliwiających wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych. Potwierdzają to wnioski z dyskusji przeprowadzonej w czasie różnego rodzaju seminariów i sondaży diagnostycznych. Jest to pierwsze o tak dużym zasięgu przedsięwzięcie w logistyce resortu obrony narodowej, poświęcone problematyce zastosowania nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych. Uczestniczą w nim przedstawiciele logistyki, kadr i finansów oraz informatyki, pracujący w departamentach MON, generalnych zarządach SG WP, rodzajach sił zbrojnych oraz jednostkach i instytucjach MON. Uczestniczą również przedstawiciele najważniejszych firm realizujących bądź wspierających proces informatyzacji w logistyce, w tym: IDS Scheer, SAP Polska, SUN Microsystem, IBM, SOLIDEX, VBA, HERC System, Komputer Associates Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych.

Budowa systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie tak złożoną organizacją, jaką są siły zbrojne, jest przedsięwzięciem daleko wykraczającym poza strefę czysto techniczną i wymaga wieloaspektowego ujęcia. W dzisiejszych czasach siły zbrojne wielu państw wprowadzają nowoczesne rozwiązania teleinformatyczne, korzystając z narzędzi i kompetencji wdrożeniowych różnych firm, w tym IDS Scheer. To właśnie w tej firmie powstało narzędzie ARIS, które można wykorzystać, między innymi, do graficznego projektowania i przetwarzania opisów złożonych powiązań pomiędzy składnikami systemów zarządzania, systemów informatycznych w danej instytucji czy wojskowym oddziale gospodarczym. ARIS ułatwia procesowi wdrożenia systemów informatycznych.

Rys. 1. System ARIS

Źródło: [www.sap.com/poland/about/.../8_SAP4 Europe](http://www.sap.com/poland/about/.../8_SAP4_Europe).

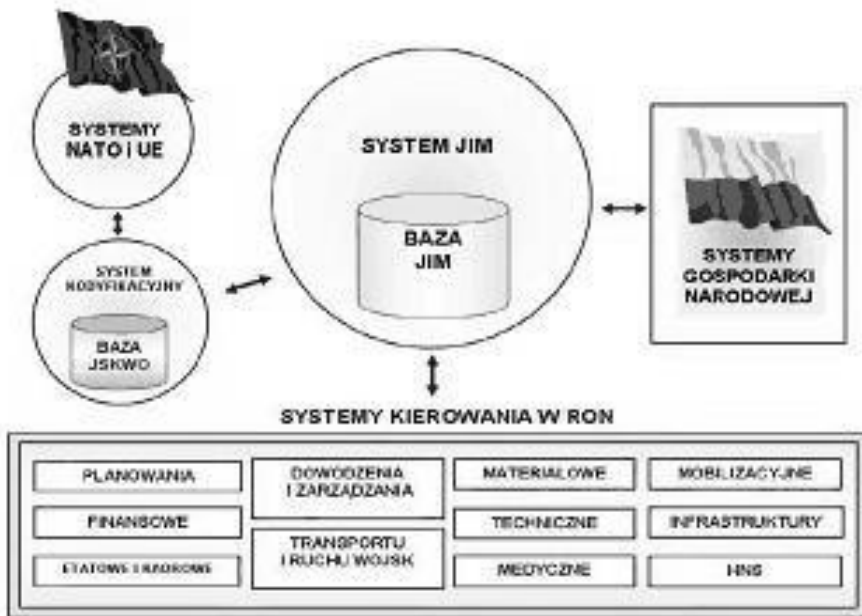
Uwzględniając logikę działania ARIS, można stwierdzić, że przy pomocy diagramów opisywane są w nim struktury i ich elementy. Na przykład graficznie można opisać strukturę organizacyjną jednostki czy instytucji wojskowej i scharakteryzować jej elementy. To samo można zrobić z zadaniami ułożonymi hierarchicznie. Każde zadanie można na przykład scharakteryzować opisem słownym, podać priorytet itd. Dane o diagramach oraz zawartych na nich elementach i strukturach są gromadzone w repozytorium ARIS, które stanowi relacyjna baza danych. Wprowadzone dane można wykorzystać, tworząc nowe diagramy, na przykład mapy procesów. Każda mapa pokazuje, w jakiej kolejności realizowane są zadania i przez kogo. Dane z diagramów są przetwarzane przez skrypty tworzone z użyciem warsztatu programistycznego ARIS. Dane o obiektach i powiązaniach mogą być zbierane z wielu diagramów i przetwarzane w postaci raportów, tabel lub stron internetowych.

Rozpoczęcie informatyzacji instytucji czy wojskowego oddziału gospodarczego wymaga uporządkowania gospodarki. Proces porządkowania powinien rozpocząć się od jednoznacznego zidentyfikowania całości zasobów i opracowania tak zwanej mapy obszarów przeznaczonych do informatyzacji.

W Wojsku Polskim kilkuletnia restrukturyzacja spowodowała wiele istotnych problemów, rezultatem których jest brak ogólnej koordynacji zasadniczych przedsięwzięć informatyzacji: pionu głównego księgowego i logistyki. Przejawia się to szczególnie trudnościami, jakie występują w działaniach mających na celu uzyska-

nie wymaganej efektywności w obszarach projektowania, wdrażania i eksploatacji systemów informatycznych.

Dodatkowo do prawidłowego funkcjonowania nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych wymagane jest posiadanie odpowiedniej infrastruktury sieci komputerowych. Obecnie w obszarze infrastruktury sieci komputerowych umożliwiających przesyłanie informacji jawnych wykorzystywane są sieci komputerowe INTER-MON oraz MIL-WAN.

Rys. 2. Obszary zastosowania jednolitego indeksu materiałowego

Źródło: www.sap.com/poland/about/.../8_SAP4_Europe

Indeksacja materiałowa – Jednolity Indeks Materiałowy (JIM) usprawni identyfikację wszystkich środków zaopatrzenia będących przedmiotem obrotu materiałowego w układzie narodowym. Ponadto JIM umożliwi integrację dotychczasowych lokalnych (branżowych) indeksów i stworzy warunki do przyspieszenia kodyfikacji.

Posiadając numer identyfikujący wyroby obronne będziemy mieli możliwości budowy i rozwoju niemal wszystkich systemów informatycznych funkcjonujących w wojskowym oddziale gospodarczym.

W odróżnieniu od indeksacji materiałowej dla sprawnego funkcjonowania państwa NATO stosują system kodyfikacji. System kodyfikacji zapewnia jednolitą

metodę klasyfikacji środków zaopatrzenia i identyfikacji poszczególnych wyrobów w znacznie szerszym zakresie niż ma to miejsce w przypadku indeksacji, a zatem jest bardziej pracochłonny, na pełne wdrożenie w warunkach Polski potrzeba kilku lat. Zadaniem kodyfikacji jest dostarczenie producentom i użytkownikom precyzyjnych informacji dotyczących charakterystyki wyrobów źródeł zaopatrzenia dostawców, producentów, transportu i magazynowania, sposobu pakowania oraz innych danych niezbędnych do zarządzania zasobami logistyczno-finansowymi w układzie krajowym i międzynarodowym.

Wprowadzenie identyfikacji wyrobów obronnych umożliwi zbudowanie Zintegrowanego Wieloszczeblowego Systemu Wspomagającego Działalność Logistyczną. System ten wykorzystywał będzie istniejącą infrastrukturę teleinformatyczną oraz zostanie wyposażony w jednorodny sprzęt komputerowy do pracy w warunkach stacjonarnych i polowych. Realizacja tego przedsięwzięcia powinna przebiegać etapami.

Po wdrożeniu systemu, połączeniu ewidencji prowadzonej w pionie głównego księgowego i logistyce, pomimo konieczności utworzenia nowych struktur odpowiedzialnych za jego funkcjonowanie, sprawnie funkcjonujący system w ogólnym rozliczeniu spowoduje oszczędności w zatrudnieniu.

Efektom końcowym przedsięwzięć realizowanych w czasie informatyzacji logistyki powinno być zbudowanie systemu, który:

- dostarczy w czasie rzeczywistym wiarygodnych informacji o stanie majątku będącego w gestii resortu obrony narodowej, a przedstawiona informacja będzie dotyczyła aspektów ilościowych, wartościowych oraz jakościowych zgromadzonych zapasów;
- umożliwi sprawowanie nadzoru nad przepływem składników majątku wojska pomiędzy poszczególnymi elementami, uwzględniając takie czynniki jak: czas, miejsce, ilość, jakość oraz wartość;
- zapewni możliwości zautomatyzowanej wymiany informacji i sprawozdawczości w logistyce;
- dostarczy narzędzi do bieżącej kontroli realizacji wydatków budżetowych i ujednocili proces planowania finansowego i logistycznego;
- pozwoli na efektywną ewidencję i nadzorowanie wydatków związanych z procesami logistycznymi;
- zapewni zabezpieczenie logistyczne w czasie przechodzenia z pokojowego na wojenny system dowodzenia;
- będzie kompatybilny z rozwiązaniami stosowanymi w GN, NATO i UE.

Rys. 3. Integracja ewidencji ilościowo-jakościowo-wartościowej

Źródło: [www.sap.com/poland/about/.../8_SAP4 Europe](http://www.sap.com/poland/about/.../8_SAP4_Europe)

Po wdrożeniu Systemu Informatycznego SIGMAT – RBM we wszystkich bazach, składnicach i składach rozwiązanie to można będzie przenieść także do jednostek wojskowych (wojskowych oddziałów gospodarczych).

Zakończenie

Podjęte działania oraz wstępne pozytywne rezultaty pozwalają mieć nadzieję, że można wprowadzić nowoczesne zarządzanie teleinformatyczne, które umożliwi gromadzenie, przetwarzanie, oraz dystrybucję potrzebnych informacji – niezależnie od sposobu ich zapisu, czasu, odległości i objętości.

Zdaniem specjalistów informatyki, logistyki i finansów jest zastosowanie rozwiązań informatycznych, w tym spójnej zintegrowanej platformy sprzętowej i programowej powodującej, że proces decyzyjny użycia sił zbrojnych zostaje przyspieszony. Nowe standardy informatyczne (sprzęt i oprogramowanie) wprowadzane przez przodujące państwa NATO dają możliwość zastosowania ich w warunkach stacjonarnych i polowych. Rozwiązania te umożliwiają zwiększenie efektywności realizowanych zadań oraz przyniosą znaczące korzyści kadrowe i ekonomiczne. Działania takie umożliwiają maksymalizację efektywności zarządzania logistyczno-finansowego przy jednoczesnej racjonalizacji wydatków.

Literatura

1. Nowicki A., *Wstęp do systemów informacyjnych zarządzania*, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2005.
2. Szczepankowski P., *Zarządzanie finansami we współczesnych przedsiębiorstwach*, VIZJA Press IT, Warszawa 2009.
3. *Decyzja nr 503/MON Ministra Obrony Narodowej w sprawie wdrożenia programu pilotażowego*, Dz. Urz. MON z 2006 r., nr 22, poz. 293.
4. *Koncepcja oddzielenia w wojskowych jednostkach budżetowych funkcji finans.-gospodar. od oper.-szkol.*, SG WP, Warszawa 2006.
5. *Podział kompetencji i zadań pomiędzy WOG i jednostkami wojskowymi uczestniczącymi w programie pilotażowym*, SG WP, Warszawa 2008.
6. www.sap.com

MANT SUPPORT SYSTEMS IN MILITARY BUDGET UNIT

Summary

The new concept of logistic support for military units is connected with the necessity to set up large logistic establishments which would replace elements of logistic dispersed at various levels of command. Military Logistic Establishment are an example of such organizations. Their activity is expected to make it possible to separate financial and economic functions in military units form operational and training ones.

Translated by Krzysztof Pakos